

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Renovatie RWZI Treurenburg te 's-Hertogenbosch

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

19 april 2011 / rapportnummer 2511-31

1. Hoofdpunten voor het MER

Waterschap Aa en Maas wil de Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) aan de Treurenburg 4 in 's-Hertogenbosch reviseren. Naast het verbeteren van het zuiveringsrendement wil het Waterschap zelf energie opwekken door de capaciteit van de slibvergisting uit te breiden en onderzoekt men de mogelijkheid van recreatie en educatie. De nieuwe installatie wordt vastgelegd in een Omgevingsvergunning waarvoor de provincie Noord-Brabant (coördinerend) bevoegd gezag is en een Watervergunning waarvoor het Waterschap zelf bevoegd gezag is. Voor de besluitvorming hierover wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- inzicht in welke onderdelen van de huidige RWZI na renovatie nog bruikbaar zijn en welke onderdelen volledig vervangen moeten worden;
- hoe energieverbruik, -besparing en -terugwinning geoptimaliseerd kunnen worden;
- op welke wijze de sloop, renovatie en nieuwbouw gefaseerd worden, welke milieueffecten dit geeft en hoe deze milieueffecten zoveel mogelijk beperkt worden.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Zorg in het MER voor voldoende onderbouwend kaartmateriaal en ondersteunend beeldmateriaal.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (notitie R&D). Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

2. Achtergrond, doel en beleid

In de notitie R&D wordt een opsomming geven van relevant beleid en regelgeving. Geef in het MER aan welke randvoorwaarden hieruit voortkomen en hoe het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden. Ga daarbij in ieder geval in op:

- De Groene Delta (Gemeente 's-Hertogenbosch);
- Waterpoort, Ontwikkelingsplan voor het Bossche Buiten Diezenmonding (Gemeente 's-Hertogenbosch);
- De Groene Vesting (Stichting de Groene Veste).

Het grootste deel van de waterzuiveringsinstallatie is verouderd en toe aan een grootschalige revisie. Daarnaast moet de installatie worden voorbereid op de toekomstige aanscherping van de effluenteisen. Deze aanscherping van effluenteisen komt voort uit de implementatie van de voorschriften en doelstellingen uit onder meer de Kaderrichtlijn Water (KRW). Geef aan welke randvoorwaarden er gelden voor het voornemen. Omschrijf in het MER de noodzakelijke modificaties om aan de aangescherpte effluenteisen te kunnen voldoen.

3. Installatie renoveren of vervangen

In de notitie R&D wordt aangegeven dat de technische levensduur van de huidige RWZI aan het einde is. Tevens wordt aangegeven dat grote delen van de oude installatie kunnen worden gerenoveerd. Vanuit duurzaamheid en vanuit kosten is renovatie van de installatie waarschijnlijk te prefereren. Geef daarom in het MER aan:

- wat de huidige technische staat van de verschillende onderdelen van de RWZI is;
- In hoeverre renovatie technisch mogelijk en praktisch realiseerbaar is;
- welke onderdelen van de RWZI volledig vervangen moeten worden;
- welke milieueffecten te verwachten zijn bij renovatie dan wel vervanging/nieuwbouw.

3.1 Uitgangspunten

De keuze van de hydraulische uitgangspunten voor de RWZI zijn milieutechnisch belangrijk. Deze bepalen immers grotendeels de overstortfrequenties van afvalwater via de riolering naar oppervlaktewater. Waterschap Aa en Maas heeft voor de RWZI en het rioolstelsel een zogenaamde Optimalisatie AfvalwaterSysteem (OAS)-studie uitgevoerd. Geef in het MER beknopt de scenario's weer voor de relatie capaciteit RWZI, overstortfrequenties en emissies. Geef aan met welke maatregelen deze emissies kunnen worden beperkt.

3.2 Vervangen onderdelen

De aanpassing van de RWZI betreft waarschijnlijk hoofdzakelijk de vervanging van het ontvangstwerk en de mechanische reiniging en het eventueel bijbouwen van aeratietankvolume

en nabezinkcapaciteit. Beschrijf de varianten op die punten waar er verschillen zijn in emissies en energieverbruik.

Voor de efficiency van de slibgisting is het van belang de verwijdering van oxideerbare stoffen (CZV) uit het afvalwater te vergroten. Geef aan welke mogelijkheden daartoe zijn en welke effecten die hebben op het energetisch rendement van de gisting. Nadeel van intensive CZV-verwijdering bij de voorbezinking kan een minder stabiele biologische fosfaatverwijdering en denitrificatie zijn, en daarmee de emissies van stikstof en fosfaat. Geef in het MER aan hoe deze instabiliteit wordt opgevangen.

Ook de deelstroombehandeling van het water uit de slibgisting wordt geoptimaliseerd. Geef aan welke effecten hiervan te verwachten zijn op de doelmatigheid van het zuiveringsproces.

Mogelijk wordt het effluent nabehandeld in een helofytensysteem. Geef aan welke verhoging van de ecologische kwaliteit van het water hiermee teweeg wordt gebracht, en welke stikstof en fosfaat opname verwacht wordt. Geef aan welke mogelijkheden er zijn om rietmaaisel als brandstof/energieopwekking te gaan gebruiken, dan wel ijzergruis toe te passen om de binding van fosfor in het rietveld te vergroten. Geeft bovendien het energieverbruik aan om het effluent van de nabezinktanks naar het begin van het helofytensysteem te brengen.

4. Energie

De RWZI wordt uitgerust met energieproducerende technieken, met name de slibvergisting. Geef in het MER aan:

- welke kansen er zijn om de slibvergisting te optimaliseren;
- de kwalitatief van de aanwezige slibstromen en welke capaciteit van de slibgisting daarvoor nodig is;
- welke mogelijkheden er zijn om de hoeveelheid slib zoveel mogelijk te reduceren, bijvoorbeeld met de toepassing van een wormenreactor, waarbij specifieke wormen het slib als 'voedsel' gebruiken in speciale reactoren.

De WKK produceert ook restwarmte. Geef in het MER de eventuele toepassingsmogelijkheden aan van de restwarmte. Bijvoorbeeld toepassing bij omliggende gebouwen, of als opwarming van eigen afvalwater, om in de winterperiode een beter zuiveringsrendement te kunnen verkrijgen.

Energieproductie is ook mogelijk met aanvullende systemen zoals plaatsen en inpassen van zonnepanelen. Geef aan welke mogelijkheden daarvoor zijn.

Behalve terugwinnen van energie kunnen ook andere nuttige stoffen worden teruggewonnen bijvoorbeeld fosfor/ammonium in de vorm van struviet (te gebruiken als kunstmest). Geef aan welke mogelijkheden daarvoor zijn, in combinatie met biologische defosfatering.

5. Woon- en leefmilieu

5.1 Algemeen

Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voornemen voor geluid, lucht en externe veiligheid worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens (bron, ouderdom, betrouwbaarheid, e.d.).

Geef in het MER aan wat zijn de ambities zijn voor het woon- en leefmilieu voor de uiteindelijk te realiseren situatie.

5.2 Geluid

Omschrijf per alternatief en variant duidelijk de relevante geluidbronnen en wat de te verwachten geluidemissie is. Geef aan welke maatregelen worden getroffen om de geluidemissie naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken.² Breng de optredende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en maximale geluidniveaus in beeld ter hoogte van geluidgevoelige bestemmingen. Bereken ook de optredende equivalente geluidniveaus ter hoogte van relevante geluidgevoelige bestemmingen ten gevolge van het verkeer van en naar de inrichting.

Ga ook in op de situatie ten tijde van de sloop en aanleg en welke maatregelen worden getroffen om de geluidbelasting in de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

Geef een overzicht van de geluidgevoelige bestemmingen in de directe omgeving en een analyse van de akoestische kwaliteit van de omgeving conform de Handreiking 'Industriela-waai en vergunningverlening'. De optredende geluidniveaus moeten daarom vergeleken worden met voor de omgeving realistisch te achten grenswaarden die zijn gebaseerd op deze handreiking.

² Zie ook zienswijzen 1 en 2.

5.3 Lucht

Geur

Geef aan wat de relevante geurbronnen zijn en wat de te verwachten geuremissies zijn. Breng de geurbelasting bij reguliere bedrijfsvoering middels contouren in beeld voor de beschouwde alternatieven en varianten. Geef aan of mogelijk sprake is van geurhinder. Ga daarnaast in op mogelijke geurhinder bij incidenten.

Geef aan welke maatregelen worden getroffen om de geuremissie naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken.³ Ga ook in op de situatie ten tijde van de sloop en aanleg en welke maatregelen worden getroffen om de geurbelasting in de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

Onderbouw het te hanteren toetsingskader.

Emissies naar de lucht

Beschrijf voor de beschouwde alternatieven en varianten de verwachte relevante emissies, waaronder die van (fijn)stof en NO_x. Beschouw zowel emissies bij normale bedrijfsvoering als in het geval van bijvoorbeeld incidenten. Geef daarbij zowel maximale emissies als realistische emissies onder normale bedrijfsomstandigheden.

Toets de te onderscheiden emissies aan relevante regelgeving (NeR, BEMS).

Luchtkwaliteit

Breng de effecten op de luchtkwaliteit voor de beschouwde alternatieven en varianten duidelijk in beeld, ook onder de grenswaarden. Relevant hierbij zijn vooral fijnstof en NO₂.

Toets de resultaten aan de grens- en richtwaarden zoals opgenomen in de Wet milieubeheer.

5.4 Externe veiligheid

Geef de risico- en effectafstanden en het eventuele groepsrisico en onderbouw de uitgangspunten die bij het bepalen ervan zijn gekozen.

Toets aan de grens- en richtwaarden uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

³ Zie ook zienswijze 3.

6. Landschap, natuur, educatie en recreatie

6.1 Inpassing

De doelen voor inpassing zijn niet direct toetsbaar. Concretiseer in het MER de doelen en locaties voor accentueren dan wel camoufleren⁴ van de installatie. Geef ook zo concreet mogelijk aan wat de relatie is van het initiatief met de ruimtelijke plannen van de gemeente 's-Hertogenbosch (waaronder Groene Delta) voor het gebied rondom de Engelse Dijk c.q. Diezemonding.

6.2 Landschap en cultuurhistorie

Geef in het MER aan welke beelddragende en/of visuele relaties er zijn die men wil behouden dan wel versterken. Geef daarbij ook aan in welke mate er historische elementen aanwezig zijn in het gebied en of men die in de planvorming wil benutten. Geef duidelijk aan in hoeverre deze onderdeel uitmaken van het initiatief dan wel de ruimtelijke plannen van de gemeente (waaronder De Groene Vesting).

Beschrijf ook de eventuele positieve effecten.

6.3 Natuur, educatie en recreatie

Geef aan in hoeverre het initiatief kan bijdragen aan de doelen voor natuur (EHS) en recreatie in het gebied rondom de Engelse Dijk en de Diezemonding. Beschrijf eveneens welke educatieve doelen worden gediend en in hoeverre deze onderdeel uitmaken van het voornemen.

Geef ook duidelijk aan of er, al dan niet tijdelijk, een spanningsveld is tussen doelen voor natuur en meer recreatie, dan wel (bouw- en geur)hinder en recreatie.

Beschrijf ook de eventuele positieve effecten.

⁴ In de zienswijzen 1, 2 en 3 wordt een voorkeur uitgesproken voor camoufleren.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Waterschap Aa en Maas

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant

Besluit: Omgevingsvergunning en Watervergunning

Categorie Besluit m.e.r.: C15.1: Infiltratie of onttrekking van water, C18.6: Afvalwaterreiniging, D15.2: Infiltratie of onttrekking van water

Activiteit:

Waterschap Aa en Maas wil de Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) aan de Treurenburg 4 in 's-Hertogenbosch reviseren. Naast het verbeteren van het zuiveringsrendement wil het Waterschap zelf energie opwekken door de capaciteit van de slibvergisting uit te breiden en onderzoekt men de mogelijkheid van recreatie en educatie.

Bijzonderheden:

Grote delen van de oude installatie kunnen worden gerenoveerd. Vanuit duurzaamheid en vanuit kosten is renovatie van de installatie waarschijnlijk te prefereren. Het MER moet inzicht geven welke onderdelen van de huidige RWZI na renovatie nog bruikbaar zijn en welke onderdelen volledig vervangen moeten worden. Daarnaast is relevant hoe energieverbruik, -besparing en -terugwinning geoptimaliseerd kunnen worden en op welke wijze de sloop, renovatie en nieuwbouw gefaseerd worden, welke milieueffecten dit geeft en hoe deze milieueffecten zoveel mogelijk beperkt worden.

Procedurele gegevens:

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 21 februari 2011 t/m 4 april 2011
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 11 februari 2011
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 19 april 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:
drs. B.F.M. Beerlage (secretaris)
drs. D.J.F. Bel
mr. M.A.P.C. van Loon (voorzitter)
drs. J.L.P.M. van der Pluijm
ir. P.P.A. van Vugt

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie reikwijdte en detailniveau RWZI 's-Hertogenbosch, d.d. 27 januari 2011

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 6 april 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. G.T.M. Pennings, 's-Hertogenbosch
2. A.P.J. Pennings, 's-Hertogenbosch
3. Bestuursraad Engelen-Bokhoven, Engelen
4. Gemeente 's-Hertogenbosch

Verslag informatie- en inspraakbijeenkomst van 16 maart 2011

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Renovatie RWZI Treurenburg te 's-Hertogenbosch

Waterschap Aa en Maas wil de Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) aan de Treurenburg 4 in 's-Hertogenbosch reviseren. Naast het verbeteren van het zuiveringsrendement wil het Waterschap zelf energie opwekken door de capaciteit van de slibvergisting uit te breiden en onderzoekt men de mogelijkheid van recreatie en educatie. De nieuwe installatie wordt vastgelegd in een Omgevingsvergunning waarvoor de provincie Noord-Brabant (coördinerend) bevoegd gezag is en een Watervergunning waarvoor het Waterschap zelf bevoegd gezag is. Voor de besluitvorming hierover wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schenck
ISBN: 978-90-421-3236-8

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

